

Omvangrijk zandvervoer in het kader van het "Deltaplan"

Zandvervoer over een afstand van dertien kilometer naar Ter Heijde

Henk de Jager

De zandput, van waaruit in 1963 het zand werd aangevoerd, was gelegen tussen Maassluis en Hoek van Holland ten oosten van het Oranjekanaal. De 2231 verlaat met haar beladen trein de zandput voor een reis over dertien kilometer naar de stortplaats bij Ter Heijde. Stichting Rail Publicaties

In het begin van de jaren zestig werd de spoorlijn van het Hoogheemraadschap Delfland van Hoek van Holland door de duinen naar Kijkduin opgeheven, doch een deel hiervan zou enige jaren later voor een omvangrijk project in het kader van het Deltaplan weer in gebruik worden genomen.

Voor het vervoer van het daarvoor benodigde zand viel de keuze op NS. Twee wezenlijke vragen moesten daarbij eerst worden beantwoord. Enerzijds de bestelling van daarvoor geschikt materieel en anderzijds moesten worden gekeken hoe de dienst zou moeten worden uitgevoerd over het dertien kilometer lange traject. Als leverancier van het materieel kwam men terecht bij Orenstein & Koppel. Bij deze firma was geschikt materieel aanwezig waarmee het zand kon worden vervoerd. Aangeschaft werden vijftig kiepwagens waarvan er zowel 25 beremd als onberemd waren. Iedere wagen was uitgevoerd met vier bakken die afzonderlijk gekiept konden worden. Het nuttige draagvermogen van iedere wagen

was ongeveer 27 ton en de wagens hadden een eigen gewicht van zo'n 12,5 ton. De eerste levering van een kiepwagen aan NS vond plaats midden 1962 en de laatste vijf wagens (49120-49124) geleverd in de loop van januari 1963 afgeleverd. De vijftig wagens kwamen in dienst als F-v (onberemd) en als Fs-v (beremd). De wagens werden administratief ondergebracht in de serie 49000.

Dienstuitvoering

Nadat de daarbij betrokken diensten en de NV Transportvoorlichting de hoofden bij elkaar hadden gestoken, kwam een plan op tafel, dat voorzag in een starre dienstregeling die zou worden uitgevoerd met twee treinen in een vas-

te samenstelling. Iedere trein zou bestaan uit een locomotief van de serie 2200 en 24 kiepwagens. Voor de noodzakelijke communicatie was op elke loc een portofoon aanwezig. Met een frequentie van acht treinen per dag werd het zand van een zandput van Rijkswaterstaat (gelegen tussen Maassluis en Hoek van Holland, ten oosten van het Oranjekanaal) over een speciale –deels reeds bestaande– baan via Hoek van Holland in noordwaartse richting vervoerd. Elke trein had een capaciteit van ongeveer 360 m³. Langs de zeeuwering van de Hoek tot Ter Heijde (bij Monster) werden de treinen gelost. De werkmheden namen ongeveer twee jaar in beslag en gedurende die tijd werd ongeveer 1.425.000 m³ zand vervoerd.

Feestelijke start van de werkzaamheden

De officiële start van het massale zandvervoer vond plaats op 2 april 1963. Op die dag kwam een groot aantal gasten van het Hoogheemraadschap van Delfland bijeen in "De Ridderhof" te Maasluis. Onder hen bevonden zich de secretaris-generaal van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, mr. C.J.G.J. Vinkesteyn, autoriteiten van Rijks- en Provinciale Waterstaat en de voltallige NS-directie. De zandexpress naar Ter Heijde was op deze dag voor de genodigden versterkt met enkele rijtuigen. Nadat de genodigden per trein waren aangekomen, gaf de conducteur het vertreksein, de machinist een stoot op de typhoon en zette de feesttrein zich in beweging richting Ter Heijde. Daar werden de acht kiepwagens ontkoppeld en naar de losplaats geduwd.

Wagens na afloop beschikbaar voor ieder klant

Na hun taak bij het Delfland-project kwamen de wagens ter beschikking voor iedere klant, die stortgoederen had te vervoeren. Hoewel de kiepwagens voor gebruik in de normale NS-dienst nieuw waren te noemen, was het geen primeur. De DB had reeds vele van deze wagens in verschillende uitvoeringen in gebruik. De NS-dienst van Weg en Werken had ook één exemplaar als depotwagen in gebruik, zij het dat die met drie bakken was uitgerust. □

Het storten van het zand in Ter Heijde vond plaats in het kader van het Deltaplan. NS-loc 2231 met de kiepwagens tijdens het lossen. Stichting Rail Publicaties

Voor het vervoer van het zand werden vijftig kiepwagens bij Orenstein & Koppel aangeschaft die ieder voorzien waren van vier bakken. Het nuttige draagvermogen van de wagen was ongeveer 27 ton. Stichting Rail Publicaties

